

RA Kedingen inv.nr 19

1787-1790. (De stukken zijn geexhibeerd te Rijssen).

Jannes Wolters (*1723), pandeiser
contra

Gerrit Jan Reef (*1741) pandverweerder, (waarbij zich pro suo interesse gevoegd heeft mr. E.H. Putman, burgm. van Deventer) in zake vordering tot aflossing van een hypotheek met renten en kosten.
N.B. ontbreken de no's 1 en 4.

Inventaris der stukken van de procedure in zaken Jannes Wolters pandeisser contra Gerrit Jan Reef en mr. E.H. Putman burgermeester der stad Deventer als in deesen gevoegde.

1. Acta prothocollaria beginnende den 6 juny 1787 en eindigende den 6 may 1789.
2. Justificatie van pandinge cum doctis A, B, C, D en E voor pandeisser geexhibeerd den 12 maart 1788.
3. Genooddrongen defensie ten principaale met een koopbrief, overdragt en volmagt voor de pandverweerder.
4. Reekening van de bediende advocaat van pandeisser.
5. Reekeninge van de advocaat E.H. Putman en bediende proc. B.J. Knappe. De reekeningen van origineele pandeisser en pandverweerder gereserveerd wordende.
Aldus geïnventariseerd en geslooten Rijssen den 20 mey 1789.
Anthony Berends verw. rigter, J.A. ter Horst dr., E.H. Putman dr., B.J. Knappe

Justificatie van pandinge voor Jannes Wolters pandeisscher ter eene, op en tegens Garrit Jan Reef pandverweerder ter andere zijde.

Wel Edele Heer Verwalter Rigter van Kedingen.

Dat den pandverweerder in deesen onvermijdelijk bij vonnis van dit Wel Edele Gerigte in de conclusie op het einde deese te neemen moet gecondemneerd worden.

Zal de pandeisscher alhier onder employ van alle salutare middelen een benefien regtens hem als een genooddrongen aanlegger of pandeisscher eenigsints kunnende te staade koomen en onder wel uitdrukkelijk protest tegens den last van alle overtollig bewijs kortelijks dog egter middag klaar poseeren, bewijsen en daar doen.

Dat de pandeisscher ter bekooming van zijne deugelijke en allesints wettige pretensie ter summa van twee honderd en vijf en vijftig guldens op den 6 juny 1787 wel en te regte met pandingen heeft geprocedeerd op de mobile en immobile goederen, of wel ten aansien van de laatste op zodaanig stukke groenland gelegen agter Scholen gaarden aan den Lokerdijk, als bij acte van hypothecatie in dato Goor den 29 october 1774, speciaal voor bovengenoemde summa van tweehonderd en vijf en vijftig guldens en voor die daarop te verloopene renten is verbonden van Gerrit Jan Reef pandverweerder.

En dat deese op den daar naast volgenden ordinairen regtdag zeer kwaalijk en ten onregte naar de gewoonte van alle kwaadwillige schuldenaaren, zo niet om deese schuld op wat wijze het ook zijn, mooge te ontgaan, ten minsten om de betaalinge van dezelve op de lange baan te trekken en te prothaheeren tegens die wettig gedaane pandingen pandkeeringe heeft ondernoomen.

Ten dien einde heeft men zig alhier de drie volgende vraagen maar voor oogen te stellen.

1. Of deese schuldvordering beweesen is ?
2. Of daarvan conform dat bewijs behoorlijke opzage gedaan is ?
3. Of die schuld met pandingen konde gevorderd worden ?

Belangende nu de eerst voorgestelde vraage of deese schuldvordering beweesen is. Hierbij kan men geen moment twijffelende blijven stil staan.

Als wij de hier sub A annexe origineele hypothecatie en gerigtelijke schuldbekentnisse van pandverweerder en vrouw op den 29 october 1774 voor ditzelvde gerigte gepasseerd maar blootelijks

inzien.

Dan worden wij aanstonds volkoomen en ten vollen overtuigend ontwaar.

Dat pandverweerder en vrouw niet alleen opregt en deugdelijk schuldig zijn aan Jannes Wolters in deesen pandeisscher en erfgenaamen eene capitaale summa groot f 255 onder belofte van die te zullen en willen verrenten met drie guldens van ieder honderd.

Maar dat zij pandverweerder en vrouw ook daar voor tot securiteit van den voornoemde rentheffer alhier pandeisscher en erven verbinden hunne persoonen en goederen, gereede en ongereede goederen geen uitgesonderd, geevende en stellende tot een speciaal hypotheecq en gerigtelijk onderpand hun eigendommelijk toebehoorend groenland gelegen agter Schoolen gaarden en aan den Lokerdijk zoals met meerderen aldaar te zien, waartoe men zig kosrtheidshalven gedraagt.

Wat nu de tweede geproponeerde vraage of van deese schuldvordering conform dat bewijs dat is de voornoemde origineele hypotheecatie en gerigtelijke schuldbekentnisse behoorlijke opzage gedaan is.

Hieromtrent zal zig zo min eenige twijffel opdoen als omtrent het bewijs van onse schuldvordering, men zie de eigen hand van pandverweerder in dato Elssen den 29 october 1786 in originali deese justificatie bijgevoegd sub B.

Dog om den pandverweerder alle moogelijke dog slegte uitvlugten in cas van wijdere oppositie af te snijden, heeft men daaromtrent veilig en dienstig geoordeeld.

Vooraf den pandverweerder met overgave van een dubbeld van de acte van citatie en van het in art 13 alhier vermelde handschrift te doen citeeren ten fine en effecte als daarbij ute sub C.

Met dien gevolge dat men deeserzijds ingevolge die citatie op den 27 febr. jongstleeden zig alhier in den gerigte heeft gesisteed van reces tot handbekenninge gediend en wegens uitblijven van den geciteerden alhier pandverweerder contumacie tegens denzelven erhouden en dat uit kragte van dien het vertoonde en met het vidimus beteekende handschrift in contumaciam voor bekend mogte worden aangenoomen zo als bij decreet van dit wel edele gerigte is verstaan blijkens het extract prothocollair van dien dag hierbij geannecteed sub D.

Zodat nu nog alleenlijk te beoordeelen overig is de derde voorgestelde vraage of die schuld met pandingen konde gevorderd worden.

Ten bewijse van de affirmative deeser vraage kan men om de nutteloos wijdloopigheid in deesen te vermijden zig beroepen op onse landregt part 1 lit 6 art 3 circa finem in deese woorden.

Item handschriften en andere schulden gerigtelijk bekend waaronder onwederspreekelijk de origineele hypotheecatie en gerigtelijk schuldbekentnisse deesen sub A annex moet geteld worden.

Waarmede hij pandeisscher ingevolge citatie ten dien einde afgezonden en wel en wettig geexploiteerd uit sub E kortelijks van justificatie van pandinge gediend houdende.

En onder herhaald employ en protest als in art 2 hier te vooren vermeld ex dictis dicendis nobiliq dominorum judicum officio in omissis supplendis omni meliori mode, doende concluderen.

Dat bij definitive sententie van dit weledele gerigte zal worden verstaan voor de gelibelleerde summa van tweehonderd en vijf en vijftig guldens aan zijde van pandeisscher goede pandingen te zijn gedaan en daartegens aan zijde van pandverweerder eene kwaade pandkeeringe ondernoomen en dat ten regtelijken gevolge van dien de opbadingen en aaneigeningen respectie na landregte haaren voortgang moogen gewinnen met condemnatie van de pandverweerder in de kosten deeser proceduure ofte concludeerd zo en als omni meliori modo.

J.A. ter Horst dr.

Ik Jan Adriaan Baron van Hoevell van wegen seyne Doorlugtige Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassau Erfstadhouder van de provincie van Overijssel rigter van Kedingen doe condt en certificere kragt deses dat voor mij en keurgenoten als waren Hendrik Jan Alink en Harmanus Jalink personelijk gecompareert ende erschienen is Garrit Jan Reeff ende desselfs huysvrouw Johanna Keisers tutore marrito, bekennde en verklarende van wegens opgenomene ende bij haar comparanten te dank ontvangene penningen opregt en deugdelijk schuldig te zijn aan Jannes Wolters en erfgenamen een capitale somma

groot 255 caroly guldens, seggende twe hondert vijf en vijftig caroly guldens, belovende dese voorschreven somma. waarvan het eerste jaar interesse zal verschenen zijn op den 1 mey 1775, jaarlijks en dus alle jaren te zullen en willen verrenten met en tegens drie gulden van ieder hondert in het jaar, hetwelke zal continueren van jaar tot jaar tot de dadelijke restitutie en aflosse toe; die aan wederzijden gereserveert is en blijft mits de opsage daarvan gedaan worde een half jaar voor ieder jaarlijkschen verschijnsdag. Naar welker gedane behorelijke opsage dit voorschreven capitaal in de daarop ten agteren zijnde interesse op den eerst daaraan volgende verschijnsdag in een onverdeelde somma in alhier goeden gangbaren gouden of silveren gelde aan handen van den voornoemde rentheffer ofte zijne erven zal moeten worden erlegt ende gerestitueerd waarvoor de comparanten en renthgeveren in desen ter securiteit van den voornoemde rentheffer en erven verbinden hunne personen en goederen, gereede en ongereede goederen, geene uytgezondert, gevend en stellende tot een speciaal hypotheeq en gerigtelijk onderpand hun comparanten eigendoemelijk en toebehorende groenland gelegen agter Scholen gaarden en aan de Lokerdijk, ten eynde de rentheffer voornoemt ofte zijne erven zig hier aan, zo wegens capitaal als verschuldigde interesse, ten allen tijden cost en schadeloos zullen kunnen en mogen verhalen. Renuncierende zijn comparanten ten dien eynde van alle exeptien privilegien regtens desen eenigsins contrarierende ende in specie de exeptie van ongetelde geld.

S.A.L. In waarheids oirconde heb ik rigter voornoemt dese neffens de comparanten eigenhandig getekent en gesegeld.

Actum Goor den 29 october 1774. J.A. van Hoevell Garrit Jan Reef J.K.

Memorie voor de gerigtsdienaar van Rijssen

Om na behoorlijk verkreegen consent ter instantie van Jannes Wolters te citeeren Garrit Jan Reeff tegens woensdag den 27 febr. eerstkoomende ter gewooner regttijd en plaatse ten einde als dan zijn schrift, hand- of naamteekening staande onder een handschrift in dato Elssen den 29 october 1786 te kennen of te ontkennen ingevolge landregte part 1 tit 4 art 5.

Wordende den gerigtsdienaar verzogt hiervan als ook van voorzeide handschrift een dubbeld aan den geciteerden Garrit Jan Reeff overt te geeven en op het origineel in forma daarvan te relateeren om te kunnen strekken ten fine en effecte als na regte.

Actum Rijssen den 22 february 1788. J.A. ter Horst dr.

Het dubbelt van deeze sytenrije als meede een dubbelt van de handschrift hier aen hebbe ik geinsynueert aen Gerrit Jan Reef.

Elssen den 26 febr. 1788. Antony Bruggink verwalter scholte

Bekenne ik ondergeschreeven dat Jannes Wolters mij het gelt heeft opgebracht teegens verschijnsdag de somme van twee hondert vijf en vijftig guldens.

Elssen den 29 october 1786 G.J. Reef

Vidimus in judicio Rijssen den 27 febr. 1788. A. Berends Verwalter Rigter

Extract uit het protocol van contentieusse saken des gerigts Kedingen gerigte gehouden te Rijssen den 27 februari 1788.

Compareert in dit wel edele gerigte dr. J.A. ter Horst bekende bediende van Jannes Wolters zeggende tegens heden wel en wettig te hebben doen citeren Garrit Jan Reeff ten einde om zijn schrift, hand- of naamteekening staande onder een handschrift in dato Elssen den 29 october 1786 te kunnen ofte ontkennen ingevolge landregt part 1 tit 4 art 5 luyd acte van citatie en relaas hierbij sub A.

Ten gevolge hij comparant bij desen voorgemelde handschrift vertoon met versoeck dat hetselve met het vidimus hujus die getekend en vervolgens aan comparant weder uitgereikt worde, verwagtede dat hetselve in loc judicio door de geciteerde worde be- ofte onder eede ontkent in cas van oppositie daartoe omni meliori modo concluderende en bij foute of onwilligheid van dien als mede in cas van uitblijven bedingende contumacie en dat uit kragte van dien het vertoonde handschrift in contumaciam voor bekend

mooge worden aangenoomen sulks cum expensis ad decretum stellende.

Decreet. Gerrit Jan Reeffer ten fine als bovengemeld aangeeischt dog niet gecompareert zijnde, so word het alhier geexhibeerde als ook met het vidimus hujus die getekende handschrift volgens landregt in contumaciam voor bekent aangenomen.

Pro vera extractu A. Berends verw. rigter

Memorie voor de gerigtsdienaar van Rijssen

Om na behoorlijk verkreegen consent ter instantie van Jannes Wolters tegens woensdag den 12 maart eerstkoomende ter gewoone regttijd en plaatse te citeeren Garrit Jan Reeffer ten einde alsdan te zien dienen van justificatie van panginge den 6 juny 1787 op de mobile goederen en bij insufficientie van dezelve op een stukke groenland agter Scholen gaarden aan den Lokerdijk gelegen toebehoorende aan gemelde G.J. Reeffer, gedaan en daartegens door hem op de veertiende dag daaraan volgende pandkeeringe ondernoomen.

Wordende de gerigtsdienaar verzogt hiervan een dubbeld aan meergemelde G.J. Reeffer over te geeven en op het origineel in forma daarvan te relateeren om te kunnen strekken ten fine en effecte als na regte onder protest van kosten.

J.A. ter Horst dr.

Gedrongen defensie ten principale voor Gerrit Jan Reef pantverweerder waarmede sig pro suo interesse voegd meester E.H. Putman burgermeester der stad Deventer op en tegens Jannes Wolters onbesonnen panteischer.

Wel Edele Heer Verwalter Richter van Kedingen.

Om sonder ontslag met weynige te toonen hoe verkeerd en onbesonnen de pandeiser is te werk gegaan in desen.

Door voor een gevestigd capitaal met een hypothecare actie te procedereen tegens den pandverweerder en op een verbonden stuk goeds waarvan hij geen eigenaar is.

Zal middagklaar sonder regtelijk betoog aanligten.

Wanneer u wel edele heer rigter en toekomstige heeren referenten in de eerste plaats ten opsigte der feytelijke omstandigheden kortelijk gelieve in aanmerking te neemen.

Dat weliswaar de origineele pandverweerder G.J. Reef op den 29 october 1774 van de pandeischer heeft opgenoomen de summa van twee hondert vijf en vijftig gl en daarvoor tot een speciaal onderpand heeft gesteld sijn eigendommelijk sstuk goeds groenland agter de Schoolen gaarden aan den Lookerdijk gelegen.

Soodat het geen twijffel allesints onderhevig is, of soo wanneer G.J. Reef besitter en eigenaar van dit onderpand gebleeven was, de pandeischer na voorgaande wettige opsage daarover tegens hem met een hypothecare of reeele actie kragd van het verband op dat sijn onderpand tot bekominge van dit sijn capitale had kunnen procedereen.

Dog het is te veel waar en kan uit de alhier inbedongen koopbrief en opgevolgd transport blijken.

Dat G.J. Reef bij een wettige koop van den 30 october 1786 en opgevolgd transport deese sijne met het beswaar van twee hondert vijftig of twee hondert vijf en vijftig gl aan den gevoegde advocaat en burgermr. E.H. Putman heeft verkogt en overgedragen.

Waarvan dienstvolging het natuurlijk gevolg is en sal moeten sijn.

Dat in deesen seer ten onregte aan de gepandeden de indicatie gedaan en seer verkeerdelijk tegens denselven met panging is geprocedeerd geworden.

Dewijl bekendelijk door den koop en opgevolgd transport niemand dan alleen den eigenaar, sijnde den gevoegden in desen, na voorgaande opsage aan hem had kunnen geconvenieerd worden.

Hier komt voor het tweede bij dat de pandeischer sig heeft laten gelusten om voor dese reeele schult meede met panginge te procedereen op des gepandedes meubilaire goederen.

Daar intussen niet anders dan op des gepandedes gegeven onderpand had kunnen geprocedeert worden.

Ja hierbij accedeert voor het derde.

Dat de pandeiser onbesonnen genoeg geweest is om alleen tegen G.J. Reef en gepande in deese en niet tegens desselfs huisvrouw Janna Keisers of tegens hem als man en voogd van denselve dit reukeloose pantproces te beginnen.

Ongeachte uit de alhier inbedongen acte van verband sal geblijken dat sij als meede eigenaresse dit verband gedaan heeft.

Om welke een en ander der pandverweerder met desselfs gevoegde exdictis dicendis et nobilis simo iudicis officio uenmomikus supplem met condemnatie van de pandeden beide of een der gevolgte leden van contra conclusie in die koste van de processe.

E.H. Putman dr. en als gevoegde.

Ik Jan Heydentrijk Baron van Coeverden Heer tot het Wegdam en van wegens Zijne Doorlugtigste Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassauw als Erfstadhouder van Overijssel in deeser tijd Rigter van Kedingen doe kond en certificeere hier meede dat voor mij en keurnooten welke waaren H. Borcharts en H. Brunninkreeff persoonlijk gecompareert en erscheenen zijn Gerrit Jan Reef koopman en bouwman in Elsen en Jenne Keyser ehelieden, zijnde zij vrouwe met H. Borcharts als mombaer gesterkt, welke bekenden en verklaarden in de beste en bondigste forma regtens te constitueeren en volmagtig te maken, zulks doende bij deeze, procureur B.J. Knaape om voor de respective hofgerigten der praabsdije van Deventer en van den landgerigte van Kedingen voor en uyt naame der comparanten en constituenten voor eene summa van penningen aan hun lieden ten genoegen betaalt of volgens beding gedeeltelijk hierna te betalen aan en tot een erfelijk behoef van den oud burgermeester Everhard Herman Putman en vrouwe Catharina Margaretha van Laer ehelieden en derzelve erven sunt forma te doen transport, cessione en overdragt van haar lieder eygendommelijk hofhoorig erve en goed Hendertink met alle die daarbij en onder behoorende bij het koopcontract met naame genoemde landerijen, zo laage als hooge, huys en getuin wegens nevens de weydere allodiaale laage en hooge landerijen onder deezen weledelen landgerigte van Kedingen geleege en daarbij meede genoemt, met belofte van evictie en vrijwaaring, voorts te versoeken approbatie en resatatie zo verre het hofhorige belangt.

Belovende de eerste comparant tot het wettig transport van het hofhoorige op huyden voor den hofrigter en hofgenooten van den Hof te Goor bij gebrek van hofgenooten der praabsdije een nadere volmagt te passeeren waarvan de tweede comparante gesterkt als vooren verklaart te bewilligen.

Des ter bekrachtiging hebbe ik rigter voornoemt deze eygenhandig geteekent en gezegelt.

Actum Goor den 24 october 1786. J.H. van Coeverden rigter

Op heeden dato onderbenoemt hebben Gerrit Jan Reeff en desselfs huisvrouw Janna Keisers verkogt aan den advocaat Everhard Herman Putman en huisvrouwe Catharina Margaretha geboren Baronesse van Laar, terwijl hij advocaat Putman voor sig en namens gemelde zijne huisvrouw bij ondertekeninge dezes mede bekend gekogt te hebben het erve en goed Hendertink gelegen in het quartier van Twenthe richterampt van Kedingen buurschap Elsen, zijnde hofhoortig aan de Praabsdie van Deventer en gedeeltelijk tiendbaar, bestaande in huis en verdere getimmertens van schuure ofte anders met die daarbij gelegen hoff of gaardengrond groot ongeveer vier mudde lands, voorts een weideland daarin zijnde vijftien dijkskens met els en ander hout bepoot tussen Wissink en Ribbels land gelegen.

Twee stuk lands den Kamp genaamt voor het huis op den enk gelegen groot ongeveer twee mudde lands tiendbaar, een stuk lands genaamt den Hulsebos groot ongeveer een mudde lands tiendbaar, een stuk lands de Voorste Bree genaamt voor het *manco*.....

..... van Suchtelen voor een gevestigt capitaal in de verkogte allodiale landen staande f 400.

wegens 5 jaren rente f 70.

voor aangewende kosten f 10-10.

aan den heer rentmeester Caspar Lemker voor versuim en vernieuwingen van lheen of hof jura der approbatie en refectatie deser koop, voorts transport de summa van f 175.

blijvende het verdere verschuldigde ten haaren laste zowel als het mindere ten haaren voordeele aan den procureur G.D. van Ingels tot afdragt zijne ondernomene pandproceduure ter summa van f 40. aan Harmen van de Riete een gevestigd capitaal van f 700.

en aan Wolters boer een capitaal groot tweehondert vijf en vijftig beide gevestigd in de weide het groenland genaamt zijnde allodiaal.

Blijvende de kosten van aangave en betalinge der 50e penning tot laste van koperen dat al hetgeen minder van post tot post gespecificeert staat, mogt kunnen betaalt worden, zal zijn ten voordeele van den verkoper.

Waar en tegens wijders overeengekomen dat van desen koop aanstonds door verkoperen aan heer en vrouw aankoperen voor de respectie hof en landgerigte volleedig transport en overdragt zal worden gedaan en daartoe door verkoperen op procureur B.J. Knappe de nodige hoff en ordinaris volmagten gepasseert worden.

Blijvende dien onvermindert de koperen voor het onbetaalde hier vorens gemelde verbonden en zullen verkoperen voor hunne personen te zamen en ieder afzonderlijk en bij overlijden voor haare kinderen gedurende den tijd van ses jaaren na dato van het transport dog niet langer het regt hebben om dese plaats en landerijen voor de cooppenningen en 50e penning en dan nog een douceur van f 200 daar en boven te moogen inlossen, mits daarvan een half jaar te vooren denunciatie doende, dog groote verbeteringen, aangravingen en aankoppingen zullen daar en boven ter taxatie van twee onpartijdige ten wederzijden te verkiesen, in cas van lossinge gewaardeert aan koperen moeten vergoedet worden en zullen de verkoperen bij provisie voor den tijd van ses jaaren dit erve en landerijen van aankoperen in pagt hebben en houden voor het vrije genot der garve, zijnde uit de tiendbare landerijen van ses twee en uit de tiendvrije van de vijf twee en dit zoo wel van het hoff of gaardenland bij het huis als van het andere, dog zal ses schepel lands hun door aankoperen tot vrij hofland worden aangeweesen en dan nog voor die door pagteren of verkoperen jaarlyx te doene promte en preciese betalinge der uitgang aan de praabsdie en de ordinaris en extra ordinaris verpondinge. Voorts verdere reele en personeele lasten, dog wanneer de garve mogte uitgestoken worden en zig meerder bedragende dan f 175 gls, zal blijven ten profijte van de pagteren, sullende pagteren kunnen continueeren voor haar en erven in de bedongen pagt met dan nog een jaarlyxe toepagt van twee jonge vette gansen en ses hoenders en ses voederen beste turf, zelfs door aankoperen en verpagteren te doen halen en vier wagentdiensten. Blijvende de ordinaris reparatie van huis, dak, glas, wand en schuure tot laste van pagteren en het extra ordinaris tot last van verpagteren. Zullende koperen en verpagteren zig in stede der jaarlixen garve vredig houden wanneer pagteren en verpagteren jaarlyx voor Sint Jacobi in gelde of andere voldoeninge een hondert vijf en seventig gls betalen tot voldoeninge der pagt. Zullende het eerste jaarpagt Martiny 1787 sijn verscheenen en den geheele pagt met Sint Martiny 1792 sijn geexpireert, tenzij dan nog pagteren ter arbitracie van twee onpartijdigen of des gerigts, het erve en huis slegt behandelden alsoo als dan de pagt binnen de ses jaaren ten allen tijden bij onverhoopte bevindinge sijn geexpireert terwijl dien ter contrarie bij goede cultuure en betalinge de koperen na expiratie der ses jaaren niet ongeneegen zullen bevonden worden de pagteren op redelijke en nieuwe voorwaarden te doen continueeren op haar gebruik en worden zij verkoperen van het beslag der garve voorbehoudens de heeren middelen tot haren laste ontslagen, dog de gansen en hoenders benevens de turff volgens beding op St. Martiny aanstaande moeten geleverd worden.

Des ten waarheids oirconde sijn hier van twee alleenslydende gemaakt en ten weedersijden betekent en heeft een ieder het zijne naar zig genoomen.

Goor den 30 oktober 1786. E.H. Putman voor zig en samen sijne huysvrouw, G.J. Reef, J. Keisers

Ik Jan Heydentrijk Baron van Coeverden tot Wekdam een wegens sijn Doorlugtighe Hoogheyd den Heere Prince van Oranje en Nassau Erfstadhouder van Overijssel in desen tijd Richter van Kedingen, doe cont en certificeeren kragt dezses dat voor mij en assessoren, welk waren Harmannus Weyschede en Hendrik Keusink, perzoonlijk gecompareert ende erschienen is proc. B.J. Knappe als volmagtiger van G.J. Reef en Janna Keisers in Elsen wonende, luit volmagt alhier vertoont, gelesen en van waarden erkent en met het

vidimus getekent welke alhier ten protecolle is geregistreert. Welke bekende en verklaarde kragt voorschreven volmagt dat door zijn principaalen op den 30 october was verkocht het hofhorige erve en goet Hendertink gelegen in Elsen gerichts Kedingen met alle desselfs hoge en laage landerijen, huis en getimmert, houtgewassen, nevens de wijdere vrije en allodiale hooge en laage landerijen, niets exempt en nader breder bij koopscontract gespecificeert, voor een somma van penningen aan hun luiden ten genoegen betaalt of zoo volgens beding gedeeltelijk hiervan te betaalen aan en tot een erfelijk behoefte van den oudburgermeester Everhard Harmen Putman en vrouw Catharina Margareta Baronesse van Laar eheluiden en derzelve erven, zoo dat den comparant kragt voorschreeven volmagt bij desen in optima juris forma van voorschreven erve en goet Hendertink cum annexis bij desen cessie, transport en overdragt aan en ten erfelijken profijte van de koperen en erven, comparant zijn principaalen daarvan ontvende, de koperen daar wederom aanervende met belofte om desen erfkoop ten allen tijden te staan wagten en waren voor alle evictie en vrijmaaninge.

Des ten waare oorconde hebbe ik richter voornoemt dese nevens den comparant eigenhandig getekent en gezegelt.

Actum Goor den 31 october 1786. J.H. van Coeverden rigter B.J. Knapé

Also de proceduire in zaaken Jannes Wolters contra Gerrit Jan Reeff en den heer en mr. E.H. Putman burgermeester der stad Deventer als desselfs gevoegde voor deesen weledele landgerigte van Kedingen geventileerd en gesloten, van de belevinge is ingekomen en op den eerstkomende regtdag na de Pinxterferien den 2 juny aenstaande invallende staat geprononceerd te worden.

Zo is het dat ik verwalter rigter van Kedingen uw weledele gestr heer mr. E.H. Putman in voornoemde qualiteit hier van de tehete doe en citere om op gemelde dag des morgens bij klimmender zon ten huize van gebroederen Bruggink te Rijssen in den gerigte te erschijnen ten einde de sententie te zien openn en hooren uitlezen. mede brengende die hierna gespecificeerde adres en sportulgedden met inthimatie uw edele gestr comparere als dan of niet, dat op aanhouden der eschijnende parthije zal laten wedervaren wat regtens is.

Wordende de weledele Hoog Agtbaere Magistraat van Deventer versogt het dubbeld deses aan meergemelde heer burgmr E.H. Putman te willen doen insinueren en daarvan relateren ten fine en effecte als na regten onder offerte van zulks des gerequireerd zeer gediensig te zullen reciproceren.

Des ten oirconde hebbe ik verwalter rigter voornoemd dese gegeven onder mijn hand en zegel.

Actum Goor den 15 mey 1790. Wilhelm Jalink verwalter rigter

In zaaken van pandinge en pandkeringe voor het wel edele landgerigte van Kedingen alnog questieus en ongedecideerd hangend tusschen Jannes Wolters pandeischer ter eener en Gerrit Jan Reef pandverweerder waarbij zig pro suo interesse gevoegt heeft mr E.H. Putman burgermeester der stad Deventer ter anderen zijde.

Waarbij de pandeischer op den 6 juni 1787 pandinge gedaan hebbende op de mobile goederen en bij insufficientie van dezelve meede naa achmaals recht aan zodanige stukken groenland gelegen agter Schoolen gaarden aan den Lookesdijk als bij acte van hypothecatie den 29 oct 1774 speciaal voor dit nu te vorderen capitaal soude verbonden zijn en aan den pandverweerder toebehooren, ten einde daar aan kost en schadeloos te verhalen twee hondert en vijf en vijftig gl bij voorzeide hypothecatie in de bovengenoemde stukken groenland zullende zijn gevestigd; naa aan zijden de pandverweerder op den 19 sept. 1787 (zijnde de termijn van opbading tot daar aan toe geprolongeert), daar teegen gedaane pandkeringe bij justificatie van pandinge hoofdsakelijk deede voordragen.

Dat de deugdelijkheid zijner bovengenoemde schuldvorderinge genoegsaam zoude bewezen zijn met de opgemelde gerigtelijke schuldbekentnisse van den pandverweerder aan zijne vrouw gedaan bij de hypothecatie van eenige hunner vaste goederen voor dit capitaal en interessen voor deesen weled gerigte gepasseerd.

Tot bekominge van hetwelke hij bevoegd soude zijn met pandinge op hunne mobile zoo wel als

verpandede vaste goederen te procederen, naa dat de opsage door hem aan den pandverweerder Gerrit Jan Reef gedaan en bij eigenhandige ondertekinge in contumaciam van denselven bij deesen weledele gerigte voor bekend verklaard wel en wettig gedaan was.

Concluderende daarom dat bij definitive sententie van dit weledele gerigte zal worden verstaan voor de gelibelleerde summa van twee hondert en vijf en vijftig guldens aan zijde van pandeischer goede pandinge te zijn gedaan en daartegens van zijde van pandverweerder eene kwaade pandkeringe ondernomen en dat ten regtelijken gevolge van dien de opbadinge en aaneigeningen respectie nae landregte haren voortgang moge gewinnen met condemnatie van de pandverweerder in de kosten deeser procedure ofte concludeert zoo en als omni meliori modo.

Waarop door de pandverweerder en gevoegde bij genooddrongene defensie ten principalen in substantie wierde geregereert. Dat is wel waar, de origineele pandverweerder G.J. Reef op den 29 oct. 1774 van den pandeischer heeft opgenomen de summa van tweehondert vijf en vijftig gl en daarvoor tot een speciaal onderpand gesteld zijn eigendommelijke stuk goeds groenland gelegen agter de Schoolen gaarden aan den Lookerdijk, soo dat het geen twijfel allesints soude onderhevig zijn of zoo wanneer G.J. Reef eigenaar en besitter van dit onderpnd gebleven was, de pandeischer naa voorgaande wettige opsage daarover tegens hem met eene hypothecaire of reele acte kragt van het verband op dat zijn onderpand tot bekominge van dit zijn capitaal zouden hebben kunnen procederen, dog dat het er verre af soude zijn en in tegendeel uit een wettige koopbrief en gerigtelijke acte van opgevolgd transport zoude blijken dat G.J. Reef op den 30 oct. 1786 deese zijne goederen met het beswaar van tweehondert vijftig of tweehondert vijf en vijftig gl aan den gevoegden advocaat en burgermr E.H. Putman souden hebben verkogt en overgedraegen waarvan diensvolgens het natuurlijk gevolg zoude moeten zijn dat in deese zeer te onregte aan de gepandede denunciatie gedaan en zeer verkeerdelijk tegen deselve met pandinge zoude geprocedeert zijn, dewijl bekendelijk door de koop en opgevolgd transport niemand dan alleen de eigenaar zullende zijn de gevoegde in deesen naa voorgaande opsage aan hem soude hebben kunnen geconvenieert worden. Waarbij voor het tweede zoude koomen dat de pandeischer zig in desen zoude hebben laten gelusten om voor deese reele schuld meede met pandinge te procederen op des gepandedens meubilaire goederen daar intusschen niet anders dan op des gepandedes gegeven onderpand zouden hebben kunnen zijn geprocedeert geworden, terwijl daarbij voor het derden zoude accederen dat de pandeischer onbesonnen genoeg geweest was om alleen tegen G.J. Reef gepandede in deesen en niet tegen desselfs huisvrouw of tegens hem als man en voogd van deselve, dit reukeloose pandproces te beginnen ongeagt uit de acte van verband zoude blijken dat zij als meede eigenaarse dit verband gedaan hadde. Contra concludeerende daarom dat bij definitive sententie van deesen wel edelen landgerigte zal worden verstaan eerstelijk dat voor het gelibelleerde gevestigde capitaal op des gepandedes meubilaire effecten gedaan is eene kwaade pandinge en daartegens eene goede pandkeringe ondernomen waarop men eerst en vooraf zal regt verwagten.

Voor het tweede dat meede ten aansien van het ongereede invoegen en maten alhier met eene reele actie tegens bepandede en niet tegens den gevoegden, als meede tegens de gepandede alleen en niet tegens zijne huisvrouw of tegens hem als man en wettige voogd geprocedeert is, al insgelijks is gedaan eene kwaade pandinge en daartegens eene goede pandkeeringe ondernomen met condemnatie van de gepandede in beide of een der gevolgde leeden van contra conclusie in de kosten van den processe.

Hier over gesien en met vereischte attentie geexamineerd acte protocollaria beginnende den 6 juni 1787 en eindigende den 6 mei 1789 sub nr 1 justificatie van pandinge cunctis A, B, C, D en E voor pandeischer geexhibeerd den 12 maart 1788 sub nr 2, genooddrongen defensie ten principalen met een koopbrief, overdragt en volmagt voor de pandverweerder sub nr. 3, rekeninge van de bediende advocaat van den pandeischer sub nr. 4 en rekeningen van de advocaat E.H. Putman en de bediende proc. B.J. Knape, de rekeninge van origineele pandeischer en pandverweerder geserveert wordende sub nr. 5, alles ingevolge inventaris den 20 mei 1789 opgerigt en door de heer verwalter richter en wedersijdse bediendens betekent en gelettet hebbende waarop in deesen tot administratie van onpartijdige justitie behoorde gelettet te worden, bleek ons al aanstonds uit de blote lecture van wedersijds ingediende schrifture dat tusschen

partijen in deesen verschil is, niet over den oorsprong, het aanwesen en de wettigheid der schuldvordering op haar zelve aangemerkt, aangesien deselve gelijk se genoegsaem bewesen en daar gedaen is door de gerigtelijke schuldbekentnisse begrepen in de hypothecatie door pandverweerden en vrouwe voor deselve gepasseert en afgelegd, alsoo ook door de volmondige confessie van de pandverweerder zeggende art. 5 van zijne schrifture geintitueerd genooddrongene defensie ten principalen dat het waar is dat hij van de pandereischer op den 29 oct. 1774 heeft opgenomen de summa van tweehondert vijf en vijftig guldens buiten alle redenmatige tegenspraak gestelt is, maar alleen en bepaaldelijk of voor deese erkende en dus gewettigde schuld thans panninge heeft mogen gedaan worden aan de meubilaire goederen van pandverweerder, zoo wel als aan het onderpand daarvoor bij deesen weledelen gerigte gesteld in de eerste plaatse en in de tweede of het genoeg zij dat met panningen aan het gereede en ongereede alleen teegens hem en niet meede tegens zijne vrouwe of teegens hem als man en wettige voogd en aan het ongereede tegen pandverweerder en niet tegens de gevoegde geprocedeert en aan pandverweerder alleen, dog niet te gelijk aan zijne vrouwe en de gevoegde respective denuntiatio gedaan is. Welke middelen van defensie ten minsten voor het grootste gedeelte eerder en meerder als exceptive soude kunnen, mogen en moeten aangemerkt worden, daar volgens de leere van Huber heedend rechtsgel 2 D cap 17 nr 2, exceptie een middel is waardoor de gedaagde voorgeeft dat hij niet gehouden is op den eisch te andwoorden en verder te procederen en de pandverweerder indien hem zijne conclusie uit deesen hoofde al konden geadjudiceert worden daarbij niets meerder zoude kunnen profiteeren als dat hij van deese instantie van pandeischer zullende gerigt zijn op goederen welke voor de schuld nooit zullen verbonden zijn geweest, namelijk het gereede of nu niet langer verpandet zijn, te weeten een gedeelte van zijn ongereede en tegen hem welke in den beginne slegts voor zijn aandeel dog thans in het geheel niet aansprekelijk zoude zijn, wierde geabsolveert. Waar naa dan nog de vraag soude blijven of de panninge doende bij nieuwe instantie panninge aan de gereede goederen van pandverweerder en zijne vrouwe of ook aan het aan hun verpandede ongereede met versoek van denuntiatio aan de gevoegde (welke gebrek van denuntiatio trouwens de eenige grond is waarop de pandkeringe voor zoo verre de gevoegde hier in aanmerkinge koomt is gedaan), in zijnen eisch en conclusie al of niet ontfangbaar was en dit behoort naa de leer van Huber ter aangehaalde plaatse ten principalen, al waarom wij indien wij reedenen gevonden hadden, om te oordeelen dat de panninge in deesen wegens niet behoorlijk gedane denuntiatio niet wel was aangelegt en ingerigt, ook schoon wel de schrifture van pandverweerder ten principalen geintituleert is, onse decisie niet souden hebben kunnen nog mogen rigten tegen den eisch en schuldvordering zelve maar alleen veroordelende de wijze op welke deselve alhier gevordert is, den pandverweerder van deese instantie hebben moeten absolveren en dus schoon ten principalen gecontraconcludeert is, in effect echter in exceptionis dilatoris recht doen hetgeen echter in dien staat waarin de procedure zedert den 8 nov. 1788 zig bevind nu niet meer te pas kan komen, al waarom wij bovendien de reedenen en gronden van defensie ongenoegsaam oordeelen, vermeint hebben tot de decisie ten principalen te kunnen en te moeten toetreden, soo quia bonus iudex omnia remove debet qua ad protelationem litis tendunt Carpz p 1 const 10 defin 3 n 5 fab in cod lib 9 tit 23 d 1 vers tt in causis civilibus, als wel voornamelijk omdat door de pandverweerder uitdrukkelijk en met namen ten principalen gecontraconcludeert en het ons uit de gesegdens van hem zoo wel als van de gevoegde (welke erkent het gepandede goed nb met het verband hetgeen pandeischer daarop heeft van pandverweerder en zijne vrouwe gekogt te hebben), klaar gebleeken is dat geen van beide tegen de schuld als schuld iets het allerminste heeft als erkennende beide derselver deugdelijkheid, want er is geen sterker bewijs als de eigene confessie l 1 ff de confess l 13 cod de non num pecum l 5 ff de probat, waar vandaan in confitentem nulle alia sunt iudicis partes quam in condemnando l z cod de transact Gubel de jure mov l a l 4 cap 17 nr 3 et confessus qua damunodo sua sententia damnatur l 1 ff de confess.

Dus wij vermeind hebbende tot decisie van het verschil ten principalen te moeten overgaan onsen aandagt vestigende op de gronden waarop de defensie van pandverweerder en gevoegde in deesen gebouwt is, bevonden hebben de voornaamste, zoo niet de eenigste deese te zijn, dat de actie in deesen door den pandeischer geinstitueert eene reele actie zoude zijn niet voor zoo verre aan hem voor zijn agterwesen een

vast goed verbonden is en hij daardoor tot bekominge van zijne schuldvordering een reeel regt op het aan hem veronderpandde goed verkregen heeft en hetselve ten dien einde contra quem cumque ejus possessorem kan vervolgen maar indien sin dat de pandeischer door zig of zijne schuld in dat goed gerigtelijk te laten vestigen, zig zelven daardoor aan hetselve zoodanig verbonden heeft dat hij daaraan alleen zijnde pretensie moet verhalen en de voldoening van deselve aan geene andere van des pandeischers goederen mag zoeken.

Welk gevoelen bij recessaire handeling van den 6 mei 1789 wel word opgegeven als in de landrechten en Roomsche regt gefundeerd en op gewijsdens berustende te zijn, dog waarvan het een zoo wel als ander bij nauwkeurige inspectie blijkt ongegrond te zijn. Alleen de beroemde oordeelkundige en in de practycq van zijn gewest met die van het onse, insonderheid met betrekkinge tot pandprocedures, seer veel overeenkomst hebbende, zeer bedreven Schrassert, stond in dat gevoelen en deduceert hetselve ampel en breed in zijne observ pract obs 166 en consult en adv z d cons 54, in zoo verre zelfs dat schoon hij num 32 erkennen moet dat de meeste rechtsgeleerden in eene contrarie opini zijn en hij bij dat advys door overstemminge het tegengestelde heeft moeten sententieren en deese sententie bij appel geconfirmeert is. Hij egter niet door de kragt der tegenredenen maar uit eerbied voor het gewijsde en nader verklaarde wille van zijn soeverein, het tegengestelde gevoelen heeft gevolgt in consult en adv p 5 cons 18 num 52 en 53. Ondertusschen blijkt uit de eerste dat wel verre dat hij zig op het Roomsche regt soude beroepen in tegendeel erkent dat de sterkte van de anders gevoelende uit hetselve, zoo niet alleen ten minsten voornamelijk, kan ontleend worden. Hij segt duidelijk si fundus hypotheca nexu in securitatem sortis et nisurarum obligatus est jure casareo inspecto reditus a solo contractu deependet ex quo demum actio nasatur personalis pro qua seu in cujus securitatem hypotheca conceditur in consequentiam in obs pract obs 166 nr 1 juncto nr 3.

Het is wel zoo dat hij met betrekking tot ons Overijsselsch statuut zijn gevoelen tracht te gronden op den text van ons landrecht p 2 tit 11 art 17, dog van welke gemakkelijk soude te betogen zijn dat deselve ziet op en haare betrekkinge heeft tot eigentlijk gesegde rentverschrijvinge in haaren aard, oorsprong en uitwerking ten eenemaal verschillende van versekeringen een schuldeischer in eenig vast goed gegeven. Als wordende deese door den schuldenaar onder een generaal verband van zijn persoon en goederen tot meerdere sekerheid van de schuldeischer gepasseerd ten effecte dat de schuldvordering in haaren aard daardoor niet verandert maar de schuldeischer eene toegevoegde sekerheid bekooft met dat gevolg dat gelijk hij voor deselve op alle de goederen van zijnen schuldenaar konde procedeere, de order bij het doen van executie in het gemeen voorgeschreven ook in deesen moet volgen en dus wel verre dat hij alleen op zijn onderpand met uitsluiting van de meubilaire goederen souden moeten procedeeren en doen slijten, in tegendeel volgens het betere gevoelen van onse meeste practizijns ook in deesen moet volgen de orde bij landr p 1 tit 21 art 5 voorgeschreeven, terwijl wel verre dat een hypothecaire crediteur aan zijn onderpand verbonden soude zijn en aan hetselve alleen zijne schuld moeten verhalen, hij integendeel in desolate boedels wel in den derden graad geprefereerd word voor zoo verre hij zijne voldoeninge uit zijn onderpand kan bekomen, dog dan nog met het verdere als eene door gerigtelijke erkentnisse pandbaar geworden schuld daar en boven in den vierden graad gesteld gelijk nog onlangs in den jaare 1788 op advys van dr. Sandberg in den desolaten boedel van wijlen Jacob van der Kogel voor het landgerigte der heerlijkheid Almeloo en in den jaare 1789 op advys van dr. A.H. van Sugtelen in den insolventen boedel van Gerrit Dake voor het stadgerigte van Almeloo is gedecideert een verstaan. Alles ten vertoge dat wel verre dat door de pandeischer eene kwaade pandinge gedaan soude zijn omdat hij voor zijn gevestigd capitaal meede op de meubilaire goederen van pandeischer in deesen geprocedeert heeft in tegendeel door hem regt en pligmatig gehandelt is en dus het eerste lid van des pandverweerders contraconclusie daarom moet vervallen.

Hetgeen wij om dieselfde reedenen ook van dat gedeelte van het tweede lid der contraconclusie van pandverweederen gevoegde, volgens welke men wil dat aan de gevoegde meede denuntiatio moeste gedaan zijn geworden, hebben moeten adviseeren en verstaan dat deese reeden van oppositie in het geheel of immers voor als nog ongegrond is.

In het geheel indien de pandeischer uit de penningen geprovenieerd van de ingewonnen en gedistraheerd kunnende en mogende worden meubilaire goederen van de pandverweerder voldoening konde erlangen wanneer hij tot de executie en distractie van de vaste goederen van den pandeischer nog van dit aan de gevoegde verkogt en overdragen inmobiel effect konde nog mogte procederen of voor als nog en zoo lange tot dat den gevoegden gebleek dat pandverweerder ook op dat verkogte goed de executie wilde dirigeren, niet slegts maar wesentlijk werkstellig maakte waar meede hij al had hij daar op met pandinge geprocedeert en daarop verwin bekomen om deese of geene reedenen zoude hebben kunnen supersederen en dat derhalven het voor als nog de zaak van gevoegde niet was, zig als partije in deesen te stellen.

Trouwens men moet gelijk in Gelderland zoo ook in deese provincie eene tweederlei pandinge in aanmerking neemen, de eene qua fit pro reliquida nulla precedente sententia condemnatoria est que similisisti pignori pratorio quod de jure civili acquiritur ei quante sententiam in bonorum possessionem nuttitur de quotit ff de bon acicts jud possid et l fin cod de prat pign altera est qua fit pro executione pronuntiata sententia habetque vim pignoris judiciasis quod excausa judicatiacci pitur de quo est in l 15 ff de rejudic Schrass ad consuet relav cap 11 in princ num 4.

Van de eerste vind men gehandeld bij land p 1 fit 6 en 7, van de tweede in de 21 titul en beide verschillen hemelsbreedte van elkanderen want de eerste is een ingang van regte den uithebben van seekere soort van schulden voorgeschreeven om langs denselven hunne schuldenaren tot betalinge aan te maanen met dat effect dat deese binnen de tijd bij de wet bepaald niet betalende nog genoegsame reedenen van zijne onschuld bewijsende moeten lijden dat hunne goederen voor dat agterwesen gedistraheerd en verkogt worden, vindende dus de pandeischer zig daardoor de weg tot de tweede pandinge dat is tot de executie gebaad. Alles ten vertogen dat deese geheele procedure word gevoerd tegen de bepandede als schuldenaar en niet op het goed als goed maar als een eigendom van dien schuldenaar, ten gevolge dat de pandeischer daar aan niet meer kunnende winnen als het regt hetgeen die schuldenaar daar aan heeft, die executie niet mag dirigeren of werkstellig maaken op goederen op welke hij wel als waaren se het eigendom van deese schuldenaar met pandinge geprocedeert heeft, dog welke geheel of ten deele aan een ander toebehooren waar vandaan het is dat al soodane ingewonnene goederen niet mogen beheerd maar voor de executoriale distractie edictaale weete moet gedaan en daarbij alle welke eenig reel regt op die goederen mogten hebben geciteerd worden om hun regt aan te geven en daarvan te doen blijken. Welke weete alsoo niet gedaan zijnde verliest de zodanige niets van zijn regt omdat de pandprocedure met den gevolge van dien is eene res inter alios acte, hem in het geheel niet raakende en dus nog schaden nog baten kunnende.

Waaruit blijkt dat deese regt erlangt en verpligt is te spreken wanneer de ander moet swijgen, hebbende hij geen reeden of zijnde eenigsints bevoegd zig te doen zien soo lange tusschen de schuldeischer en zijn schuldenaar de zaak niet is geapplaneert, alles ten gevolge dat de pandeischer procederende tegen zijn schuldenaar op goed aan hem wel en wettig verpand met deese procedure niet anders zoekt of bedoelt als dat over de wettigheid of onwettigheid van zijne schuldvordering erkent en gedecideert worde of zijn schuldenaar sodanige reedenen heeft voortgebracht waarom hij de voldoeninge kan verweigeren of ontgaan waarmede de gevoegde als gevoegde in het geheel niets te doen hebbende zijn er ook geen reedenen te bedenken waarom aan hem van die procedure denuntiatio zoude moeten gedaan worden, zullende het dan eerst zijne zaak kunnen zijn en zijn belang er meede gemeleerd wesen wanneer de pandeischer uit kragt van gewijsde regt verkreegen hebbende om door het vervolgen van zijne pandinge executie voor zijn aan hem geadjudiceerd agterweesen te versoeken, deselve ook dirigeerde op het vast goed door den pandverweerder en vrouwe aan hem wel wettig verbonden dog naa des aan den gevoegden verkogt en overgedragen.

Zijnde de gevoegde onses eragtens het spoor bijster wanneer hij art 9, 10 en 11 van zijne genooddrongene defensie beweert dat het natuurlijk gevolg van die verkoop en overdragt soude zijn en moeten weesen dat in deesen zeer te onrechte aan de gepandede denuntiatio gedaan en zeer verkeerdelijk tegens denselven met pandinge zoude zijn geprocedeert geworden, dewijl bekendelijk door de koop en opgevolgd transport niemand dan alleen de eigenaar, zijnde de gevoegde in deesen, naa voorgaande opsage aan hem soude

hebben kunnen geconvenieerd worden. Welk verkeerd gevoelen zijn grond heeft en nergens anders kan hebben als in dat van de gevoegde volgens het welk hij wil dat de actie door de pandeischer in deesen geïnstitueert eene zodane actio hypothecaria realis zoude zijn als wij boven beschreven hebben en van zoodanig gevolg als wij aldaar daar uit afgeleidet, dog ook het een en ander gerefuteert en wederlegt hebben.

Trouwens wij hebben geen grond of reeden om te vermoeden veel min vast te stellen dat de gevoegde die zijne sustenue soude willen bouwen op of afleiden van eene delegatio, want gelijk de hier boven geëxtraheerde positie niets daar van maar juist het tegendeel oplevert. Soo is ons daarvoor geen het minste bewijs voorgekoomen nog ook dat zulk eene delegatie quam creditore volente fiere oportet l 1 l 6 de hovat, bij dezen crediteur zoude zijn geaggreerd geweest maar integendeel hebben wij daar uit dat de pandverweerder de opsage van het capitaal vrijwillig aangenoomen heeft, moeten oordeelen dat hij erkende schuldenaar van dit capitaal te zijn en gebleven te zijn daar er in gevalle delegatie plaats hadde niets natuurlijke soude geweest zijn als dat hij de opsage en betalinge van de hand geweest en den pandeischer niet een en ander naa den gevoegden gerenvoeert hadde.

Waarmede aan hetgeen ter behandeling van het eerste gedeelte van het tweede lid der contraconclusie vereischt word voldaan agtende, merken wij omtrent het tweede volgens het welke de pandinge onwettig soude zijn omdat tegens de gepandede alleen en niet teffens tegen zijne huisvrouw of tegen hem als man en wettige voogd van deselve geprocedeert is geworden, aan dat uit de positie art 16 van de genooddrongene defensie niet sonder grond kan en mag besloten worden dat ook dit middel van defensie gebouwt is op het abusijn begrip van de gevoegde nopens den aard, natuur, eigenschappen en gevolgen van de actie alhier door den pandeischer geïnstitueerd; waarom wij de reedenen aldaar ter refutatie van hetselve aangevoerd ter wederlegging ook van deese reeden genoegsaam agten, er alleenlijk bijvoegende dat al was de actie welke den pandeischer in deesen competeert, eene reele zoo en in dien sin als pandverweerder of gevoegde deselve wil begreepen hebben, wij zelfs dan nog geene genoegsame reedenen souden vinden waarom deselve niet tegen de man alleen souden kunnen en mogen geïnstitueert worden.

Trouwens daar volgens onse landregte bekend is dat tusschen man en vrouw gemeenschap van goederen plaats heeft indien deselve niet uitdrukkelijk is uitgesloten landr p 2 tit 2 art 2 en door pandverweerder niet eens gesegt veel min bewesen is dat de gemeenschap van goederen tusschen hem en zijne vrouw bij huwelijksvoorwaarden uitgesloten is, daar mogen wij het daarvoor houden dat deselve tusschen hen plaats hebbe terwijl het wijders uit de acte van verband, zoo wel als de volmondige confessie van pandverweerder blijkbaar is, dat de schulden voor welke pandeischer in deese spreekt stante matrimonio is gemaakt en dus buiten allen twijfel tusschen hen gemeen. Maar nu is het seeker en bij onse landr part 2 tit 13 art 7 met uitdrukkelijke woorden gestatueerd dat die het zamen staan in eene maatschappije een voor alle gehouden en gemagtigd zijn voor die in- en uitschulden ende andere zaaken deselver maatschappije in het geheel aangesprooken worden. En heeft dit plaats omtrent maatschappen in het gemeen hoe veel meer omtrend man en vrouw welke uit kragt van de nauwe verbintnisse die er tusschen hen is, geconsidereert worden als correi debendi, van welken naa regten resolicit is a singuli deberi solidum en dat het in de keur staat van een crediteur welke van twee hij wil aanspreken en executeren voor zijne geheele schuld l 3 p 1 l ff de duob reis constit Schrass cons en adv 2 d cons 76 n 4 mulier enim jure societatis et tanquam corra debendi obligata est ita ut ex hac communione bonorum hoc conse quatur quod ex bonis communibus sit petendum et solvendum licet actio adversus maritum solum tanquam caputet directorem conjugalis societatis instituat Schom cons p 1 cons 9 num 4 D dresfibid all. Zijnde de pandeischer in deesen te meer bevoegd om zijne pandprocedure tegen den pandverweerder alleen te voeren daar deese alleen de opsage van het capitaal voor het welk hij wiste dat dit vast goed meede verbonden was heeft aangenomen. Alles ten vertoge dat al had pandeischer eene sodane reele actie als pandverweerder wil hij nogthans teegens hen alleen ter bekominge van eene schuld tusschen hem en zijne vrouw gemeen mogte procederen op een goed in het welke zij beiden den pandeischer een tale jus reale geconstitueert hadden omdat ons landregt dit nergens van de generale dispositie regtens uitsondert waarom wij verpligt zijn bij

dit algemeene te blijven en daarna te vonnissen, dewijl pandverweerder willende beweerden dat ergens hierin eenige veranderinge soude gemaakt zijn; die verandering als facti zijnde evenals een iegelijk ander welke zig op een factum ter zijner avantage of decharg beroept hadde moeten bewijzen waarvan ons ne gry quidem gebleken is.

Bij als hetwelk wij ten slotte moeten aanmerken dat het geheele antwoord van den pandverweerder en gevoegde, ofschoon vermomd onder den naam van defensie ten principalen, nochtans voornaamlijk rust op dilatoire middelen van defensie waarop indien deselve al eenigen grond hadden, men echter te minder zoude kunnen reflecteeren zoo omdat de pandverweerder van alle dilatoire wheeren en defensien bij decreet van den 8 nov. 1788 wel en wettig reeds is verstoken verklaard volgens landr p 1 tit 12 art 2 in pr, als omdat hij met zijne gevoegde bij hunne schriftuure getituleerd genooddrongene defensie duideljk verklarende ten principalen te antwoorden op al hetgeen tot dilatoire middelen en wheeren betrekking hebbende, bij deselve daarbij word voorgebracht geene decisie konden verwagten volgens den uitdruklijken text landr p 1 tot 10 art 7.

Wij hebben dus vermeend op goede gronden te mogen opmaken en besluiten dat de defensie van de pandverweerder en gevoegde in deesen niet alleen van alle fundamenten regtens ontbloomt maar selfs haare oppositie ten eenemaal vexatour is; gemerkt de eerste de wettigheid der schuldvordering met uitgedrukte woorden gestendigt en de tweede erkent dat hij nevens de aan hem door pandverweerder gecedeerde en voor een gedeelte aan pandeischer verhypthequerde vaste goederen die schuldvordering over en ten zijnen laste genomen heeft, ten vertoge dat geen van hun beide een wesendlijk belang in haare verweeringe hebben maar nu is het in regten zeeker dat niemand sine interesse eenige actie geschapen is. Alle genoegsame reedenen waarom wij ons naa regte en in gemoede verpligt geoordeelt hebben den pandverweerder en gevoegden te condemneren in alle de kosten deeser procedure waartoe wij niet sufficient hebben kunnen agten de reeden waarop pandeischer vermeind sulks ook te kunnen en te mogen verwagten, afgeleid van en gegrond op de contraconclusie van de pandverweederen gevoegde, eischende daarbij condemnatie van nb de gepandede in de kosten van den processe. Aangesien de woorden de tolken zijn van de sin en meening van ons hart welke schoon wel in het algemeen in haare eigentlijke betekenis moeten verstaan en naa den letter opgevat en genomen worden; somwijlen echter in eenen oneigentlijke, jaa strijdende sin met het hetgeen de klank de woorden mede brengt, uitgelegt en begrepen moeten worden wanneer namelijk klaar blijkt dat de sin en mening van het hart des schrijvers buiten ongerijmdheid of tegenstrijdigheid die en sodanig niet is of weesen kan als de woorden schijnen meede te brengen waarvan niet ligt een klaarder en spreekender voorbeeld als dit van pandverweerder en gevoegde zal kunnen worden aangevoert als van welke gelijk het ten uitersten ongerijmd soude zijn te vermoeden dat zij contenderende ten einde soude verstaan worden eene kwaade pandinge gedaan te zijn, in eenen adem zig aan de kosten schuldig verklaren en tot condemnatie in deselve concludeeren souden, zoo zoude ook deese tweeledige conclusie en diametro tegen sig selfs strijden en zoo ergens althans hier eene contradictio in adjecto zijn.

Om welke dan en andere reedenen en rechten meer het wel edele landgerigte van Kedingen met toegetrokken advys van de ondergetekende rechtsgepromoveerdens onpartijdig regt doende verstaat dat voor de gelibelleerde summa van tweehondert en vijf en vijftig guldens aan zijden van de pandeischer eene goede pandinge is gedaan en daartegen door de pandverweerder eene kwaade pandkeeringe ondernomen en dat dien ten gevolgen de opbadinge en aaneigeningen respectie haaren landsedelijken voortgang zullen gewinnen. Met wijdere condemnatie van de pandverweerder en desselfs gevoegde in de volle advys en sportulpenningen, mitsgaders alle de verdere kosten deeser procedure taxerende ten dien einde de rekening van den advocaat ter Horst en vijf en dertig guldens en agt stuivers mits des gerequireerd doende verklaringe ingevolge Ned regt.

Aldus bij ons geadviseert te Ootmarsum en Almeloo den 23 april 1790. P. Hubert dr. E. Dull dr.

Actum Rijssen den 2 juny 1790.

Verwalter Rigter dr. Wilhelm Jalink. Assessoren Berend Hendrik Dijkers en Gerrit Schuiter.

Nadat aan zijn van den pandeischer J. Wolters de volle sportul en advis gelden ad f 66-8 waaren erlegd en den pandverweerder G.J. Reef en desselfs gevoegde dr. E.H. Putman daartoe aangeeischt dog ten dien einde niet gecompareerd waaren, is voorenstaande sententie op aanhouden van den comparant in contumaram geopend en uitgelesen.

Wilhelm Jalink Verw. Rigter

Hierop erschienen Jannes Wolters geadsisteerd met zijn bediende dr. J.A. ter Horst en versoekt van voorenstaande sententie visie en so nodig copie.